

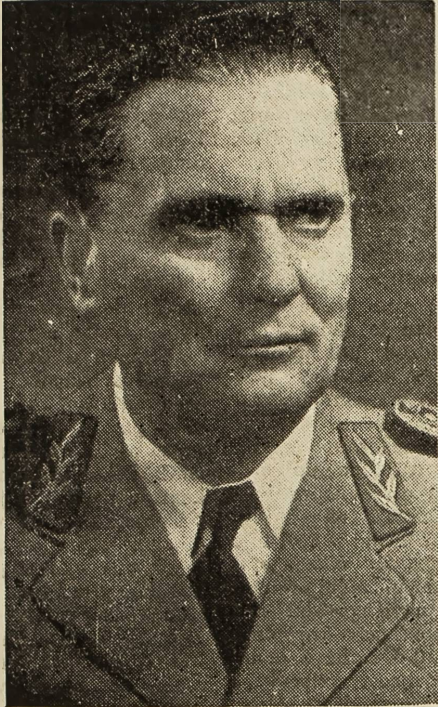
ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
Srijeda,
1. travnja 1953.
Izlazi tjedno
God. II. Broj 33
Cijena 5 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Narod oduševljeno dočekao i pozdravio maršala Tita

Pokazalo se da je mogućna topla, prijateljska i korisna suradnja između država sa različitim unutrašnjim sistemom-rekao je drug Tito

Nakon petodnevne posjete prijateljskoj Velikoj Britaniji predsjednik Republike maršal Tito i članovi njegove pratnje stigli su u ponedjeljak 30. ožujka u splitsku luku. Nepregledna masa ljudi dočekala je i oduševljeno pozdravila svog Predsjednika.

Dočeku su također prisustvovali potpredsjednik Saveznog izvršnog vijeća Aleksandar Ranković, predsjednik Izvršnog vijeća NR Hrvatske dr. Vladimir Bakarić, predsjednik Izvršnog vijeća NR Bosne i Hercegovine Đuro Puca-Stari, član Izvršnog vijeća NR Srbije Jovan Veselinov, članovi Izvršnog vijeća NR Hrvatske Vicko Krstulović, Ivan Krajačić, Zvonko Brkić i Anka Berus, zatim predstavnici političkog, javnog i kulturnog života Splita i ostalih gradova i kotara Dalmacije.

Dočeku je prisustvovao i vicekonzul Velike Britanije u Splitu gosp. Barton sa gospodom.

Maršal Tito je, burno pozdravljen od naroda, održao slijedeći govor:

Drugovi i drugarice,

Vraćamo se u našu domovinu, u našu socijalističku zemlju ispunjeni bezgraničnom radošću i srećom što smo ponovno ovdje među vama. Ja bih prije svega htio da se sa ovoga mjesta u moje ime i u ime drugova iz delegacije, koji su sa mnom bili u Velikoj Britaniji, zahvalim na pažnji koju su nam naši narodi širom zemlje iskazivali za vrijeme našeg putovanja. Mi smo na svakom koraku osjećali dah svoje socijalističke zemlje, bili smo u mislima s vama i u svakodnevnoj vezi, i mi smo stalno pratili vaše osjećaje i vaše misli na našem putu.

Mi smo pošli u Veliku Britaniju s velikim interesovanjem ali moram sa ovoga mjesta danas da kažem, da je ono što smo mi tamo vidjeli i doživjeli, da je prijem na koji smo tamo naišli premašio sva naša očekivanja. Toplina prijateljstva i srdačnosti bilo su isti kao kad naši narodi pozdravljaju svoga prijatelja. Moram da kažem da je nas to duboko dirnulo. (Klicanje drugu Titu i odobravanje). Od najobičnijih ljudi iz fabrika nanizanih s jedne i s druge strane Temze izišli da nas pozdrave, od običnih građana do najviših državnih rukovodilaca svi su nas primili tople. Mi smo odmah znali da smo zaista došli u jednu savezničku zemlju koja nas prima ražirenih rukom. (Odobravanje). Na licima i u očima tih ljudi mi smo čitali misao: »A, to su oni Jugoslaveni koji su za vrijeme rata sa nama stradali i sa nama se borili protiv zajedničkog neprijatelja, i kao takve su nas tamo pozdravljali.

Mislim, drugovi i drugarice, da je teško izreći riječima sve to što smo mi u to vrijeme osjećali. Razumije se, da je to mnogo utjecalo na čitav naš dalji boravak tamo, na sve ono o čemu smo razgovarali i na način na koji smo razgovarali. To raspoloženje prijateljstva i srdačnosti prema nama, a preko nas prema našoj zemlji, raslo je svakoga dana sve više i više i postajalo sve srdačnije, a naročito prilikom ispraćaja. Na taj način, mogu vam reći — ne ulazeći u diplomatske podrobnosti razgovora, koji su bili vrlo ozbiljnog karaktera i vrlo važni i za našu zemlju i za Veliku Britaniju i za mir uopće, — mi smo vrlo lako sa njima našli zajednički jezik o svim najvažnijim pitanjima. Nije bilo ni jednog bitnog pitanja u kome se mi ne bismo složili. (Aplauz i odobravanje).

Za vrijeme zdravice na večeri kod predsjednika vlade Velike Britanije g. Čerčila ja sam rekao da mi je, kad sam ga vidio na pristaništu prilikom dolaska, izgledalo kao da se vidimo svakoga dana, iako smo se samo jedamput

vidjeli u Italiji. On je s nama razgovarao sa otvorenosti i srdačnošću i o najkompliciranijim pitanjima, kao i svi drugi vodeći ljudi, s kojima smo se sreli, do najviših državnih institucija. Mi smo bili pozvani na ručak kod kraljevske porodice i svuda smo naišli na prijateljski, mogu reći u punom smislu riječi, saveznički prijem.

Mi smo se tamo ubijedili — ma da nam to što smo, razumije se, i sami željeli još nije bilo potpuno jasno prilikom odlaska — od kolikog je ogromnog značaja naš dolazak u Veliku Britaniju. Prvo, i najvažnije bilo je to da smo mi, iako smo imali malo vremena koje je bilo nevjerojatno sa državom, ipak i za to kratko vrijeme osjetili dušu britanskog naroda i uvjerrili se da nije bilo slučajno što je 1948. godine, kad smo se mi našli usamljeni, taj narod izišao nama u susret, zajedno sa svojim odgovornim ljudima i pomogao nam u onim najtežim časovima kao što su to učinili i mnogi drugi narodi na Zapadu.

To nije bila računica, već izraz onih veza koje su između naših zemalja stvorene u toku dva velika svjetska sukoba i koje će, ja sam duboko uvjeren, ostati trajne: mi smo se tamo uvjerrili da britanski narod isto tako goruće želi mir kao što ga želi i naš narod. Mir je osnovna misao britanskog naroda (Aplauz i klicanje). Mi smo, drugovi i drugarice znali da je London, taj najveći grad na ovom dijelu svijeta, jako postradao u toku rata, ali mi nismo mogli pretpostaviti da se i poslije toliko godina od svršetka rata, poslije toliko napora vide tako izraziti tragovi ratnog razaranja u prijestolnici Velike Britanije. Britanski narod zato, ja sam se o tome uvjerrio iz nekoliko primjera, daje ogromne živte i samopožrtvovno se mnogo čega odriče da bi pridonio svoj dio u očuvanju mira. Njima kao i nama nije lako i zato nam i nije bilo teško da se razumijemo. Ja sam, drugovi i drugarice, da je naš put tamo imao ogroman značaj ne samo za dalji razvoj naših prijateljskih i savezničkih odnosa, nego i za učvršćenje mira u svijetu, jer se pokazalo da je mogućna topla, prijateljska i korisna suradnja između država sa različitim unutrašnjim sistemom. (Dugotrajno odobravanje).

Mi smo se uvjerrili da oni poštiju naše težnje. A to je, drugovi, osnovno. Ja sam duboko uvjeren da će razumjevanje na koje smo mi naišli u Velikoj Britaniji, i to što smo tamo doživjeli i postigli biti moguće i u drugim zemljama, gdje još uvijek ima izvjesne rezerviranosti i sumnje prema nama. Mi smo nastojali da ublijedimo britanske odgo-

da vidimo na Istoku, koja nam je vrlo teško padala. I baš to ravno pravno tretiranje nas, kao jedne male zemlje, ali zemlje koju britanski narod visoko cijeni — što njegovi vodeći ljudi vide, pa nas i oni cijene — još više nam je ulilo povjerenje u same sebe i ukazalo nam da mi u Jugoslaviji teba da produžimo tim putem. (Jednodušno odobravanje).

Evu, to sam ovdje htio da vam kažem ukrajko. Duboko sam dirnut ovom veličanstvenom manifestacijom, koju ste nam priredili ovim velikim zborom. Njom je Split pokazao svoju dušu, pokazao je kako on zbilja živi i čemu teži. A mi vam donosimo dobre vijesti, koje će naš narod još saznati i shvatiti još bolje o čemu se radi. Na kraju vas još jedamput sve pozdravljam.

Živjeli građani Splita!
Živjela Federativna Narodna Republika Jugoslavija!

Govor predsjednika Republike bio je često prekidan odobravanjem i aplauzom.

RADOST

Tito na povratku iz Velike Britanije stiže u Split. — Vijest je kao vihor prohujala gradom. Ona je obradovala sve naše ljude u tvornicama i ustanovama, po trgovima i ulicama. Svi su oni tog sunčanog ponedjeljka izražavali samo jednu želju — da pođu i od srca, toplo pozdrave voljenog Tita.

Mnogima se želja ispunila. Brojni autobusi i kamioni prepuni radosnih građana. Svi oni nestrpljivo očekuju da vide i pozdrave svog Predsjednika.

Mnogi su ostali, ali njihove misli bile su upućene drugu Titu, koji sretno stiže u domovinu.

Nije se tako reći ni stišala buka vozila, koja jure

prema Splitu, kad odjednom snažno brujanje ponovno izazove radost i uzbuđenje. Nakon pozdrava svom Vrhovnom komandantu, eskadrile Jugoslavenskog ratnog zrakoplovstva vraćajući se u svoju bazu, nadlijeću grad.

Tito govori. Građani se tiskaju bliže zvučnicima, zadovoljni da ga bar tako čuju.

— Vraćamo se u našu domovinu, u našu socijalističku zemlju ispunjeni bezgraničnom radošću i srećom što smo ponovno ovdje među vama, započinje drug Tito.

I mi smo bezgranično radosni, sretni — jer je ponovno među nama.

Novi radnički savjet u tvornici i valjaonici aluminija

Pred nekoliko dana kolektiv Tvornice i valjaonice aluminija u Ražinama izabrao je nakon prethodnih priprema novi radnički savjet od 24 člana.

U novi radnički savjet ponovno su birani oni drugovi koji su svojim radom i zalaganjem u prošloj godini vodi-

li borbu za izvršenje zadataka i time dokazali da im na srcu leže interesi poduzeća. Tako je ponovno izabran dosadašnji predsjednik radničkog savjeta Vilko Ungaro, te Ante Baljkas, dosadašnji predsjednik upravnog odbora.

Kolektiv Tvornice i valjaonice aluminija čvrsto vjeruje da će na čelu s ovakovim drugovima odigrati ulogu koja mu je namijenjena i da će biti u stanju izvršiti i najteže zadatke. D. Gnjidić

Djelatnost Crvenog križa u Vrpolju

Na godišnjoj skupštini Crvenog križa u Vrpolju, a kojoj su prisustvovali brojni mještani, donesen je plan rada za ovu godinu. Među ostalim je zaključeno, da se pojača rad na zdravstveno-socijalnom polju i da se u jačoj mjeri pomogne društvenim organizacijama u selu. Utvrđeno je, da je podmladak stopototno začlanjen u društvo. Jednoglasnim odobravanjem ponovno je izabran dosadašnji upravni odbor na čelu s Andrijom Komadinom i tajnikom Miljenkom Šimičevićem, učiteljem.

Elektrifikacija Krapnja

Na nedavnom zboru birača koji je održan u Krapnju, pored ostalog je zaključeno, da se započne s pripremanama oko elektrifikacije sela, za što su mnogi od diskutativna dali korisne prijedloge. Za sprovođenje kućne i ulične rasvjete, pored pomoći koju će pružiti narodna vlast, i mještani stala svojim prilogom doprinijet će da se ova korisna akcija što prije ostvari.

BRIGA ZA RADNIČKU OMLADINU

Na konferencijama i sastancima često se iznose raznovrsni problemi odgoja radničke omladine, a posebno učenika u privredi. Na kraju bi se konstatiralo da o toj omladini vode slabu brigu prosvjetni radnici, direktori poduzeća i omladinska organizacija. Svima je više manje bilo poznato stanje koje zabrinjava, ali, uza sve to nije se ozbiljno pristupilo barem postepenom rješavanju problema iz života i rada učenika u privredi, odnosno radničke omladine. A to zaista zabrinjava.

I prošireni plenum Gradskog komiteta Narodne omladine, koji je održan prošlih dana, pozabavio se nekim važnijim problemima, koji upravo nalažu odgovornim faktorima da ih u interesu radničke omladine što prije riješe.

Zbog slabe organizacije praktičnog rada u poduzećima, stručna sprema učenika u privredi ni izdaleka ne zadovoljava potrebe industrije u našem gradu. Upravo zato se i nameće potreba otvaranja posebnih radionica u kojima bi se pod nadzorom najboljih majstora učenici usavršavali u poslu. U tom slučaju majstore bi trebalo nagradivati za njihov rad na stručnom osposobljavanju i pravilnom odgoju učenika u privredi. Posebno bi se moralo razmotriti koje poslove obavljaju učenici u toku praktičnog rada i da se zajedno sa majstorima i nastavnima sastave planovi iz odgovarajuće struke koje bi učenik morao da svlada u pojedinoj godini naukovanja.

Korisno bi također bilo da radnički savjeti razmotre životne uslove učenika u privredi i radničke omladine kao i da se pozabave zaštitom njihova zdravlja. Da bi se poboljšali životni uslovi učenika svakako bi bilo potrebno da i oni budu zastupljeni u raspodjeli viška fonda plaća. Mladim radnicima bi se moralo prilaziti sa više povjerenja što bi u mnogome koristilo njihovom stručnom usavršavanju. Veću pažnju bi, pored toga, trebalo pokloniti školskim prostorijama koje su danas pretijesne i neprikladne. Nabavkom stručnih pomagala nesumnjivo bi se poboljšao i kvalitet nastave. Za potpuniji i pravilniji odgoj, organizacija Narodne omladine će pristupiti svakodnevnom idejno-političkom i društvenom radu među radničkom omladinom. Posebno bi se moralo voditi računa o uključivanju omladine u radničke savjete što bi im omogućilo ne samo da upravljaju poduzećem već i da učestvuju u rješavanju proizvodnih problema. Nadalje se ne vodi briga o tome, kako da se radničkoj omladini zainteresira za aktivno djelovanje u kulturno-prosvjetnim i sportskim organizacijama. I zbog toga je mali broj omladine zastupljen u tim organizacijama.

Sindikalne organizacije u koliko se ozbiljno založe mogu osjetno pridonijeti rješavanju navedenih problema. Bilo bi korisno kad bi se pri sindikalnim forumima stvorila posebna tijela, koja bi se isključivo bavila pitanjima odgoja, školovanja, zaposlenja i životnih uslova učenika u privredi odnosno radničke omladine.

O svemu ovome govori se u rezoluciji koja je donijeta na plenumu.

Stalna briga za radničku omladinu i poduzimanje energičnih mjera može otkloniti navedene kao i druge slabosti. U tom odgovornom poslu koji se nameće svim zainteresiranim faktorima, nesumnjivo će značajnu pomoć pružiti upravo omladinske organizacije u našim poduzećima.

PROSVJETA I KULTURA

Prilježiti školu životu

Nekoliko puta smo imali prilike čuti riječ dvije o uspjehu naših škola na I. polugodištu. I uvijek se konstatiralo da su sve naše gradske škole uspjele u dovoljnoj mjeri povećati zahtjeve prema učenicima, samo to još nije uspjela Zenska stručna škola. »Blag« kritičar u toj školi dokazivao se minimalnim postotkom negativnih učenika i visokom srednjom ocjenom.

Koliko god su vanredne dužnosti teške, toliko mi je bilo drago što sam dobio zadaću obići ovu školu, o kojoj ništa nisam znao. Škola me zanimala tim više što se naše javno mišljenje o njoj temeljilo na pedagoški sumnjivo vrijednim brojkama.

Ovaj tip škole ima bogatu tradiciju u našoj zemlji od prije rata. Po svom karakteru ona odgovara ekonomskoj strukturi naše zemlje. Razlog da se ta škola nakon oslobođenja nalazi tek tu i tamo treba tražiti u pogrešnom orijentiranju naših prvih prosvjetnih vlasti na t. zv. tehnikume. Malo je gradova u kojima radi takova škola. Korist od nje najbolje će se vidjeti ako pogledamo što se i kako u njoj uči.

Svi stručni predmeti su manje ili više praktični. U toj školi i nema »čistih« predmeta. Učenice uče: dekorativno crtanje, vezenje, teoriju šivanja i krojenja, praktično šivanje, nauku o hrani, kuharstvo, domaćinstvo, poznavanje robe i higijenu s odgojem djeleata. Teorija šivanja i nauka o hrani — toliko su rasporedom građe i metodama obradivanja vezani uz praksu, da se uopće ne mogu uporediti ni s jednim teoretskim predmetom u bilo kojoj drugoj školi.

Književno veče u učiteljskoj školi

Da bi se postigao što bolji odgojni učinak, omladinsko rukovodstvo u saglasnosti s nastavničkim zborom poduzima raznovrsne mjere. Među njima vidno mjesto zauzima održavanje književnih večeri.

Tako su i maturanti održali

Priradba u Vrpoluju

Nedavno je organizacija Narodne omladine u Vrpoluju u suradnji sa osnovnom školom održala javnu priradbu, koja je bila brojno posjećena. Program, koji se sastojao iz pjesama, skečeva i narodnih kola, uspješno je izveden, za što najviše zasluga ima drugačica Marija Šimičević učiteljica.

Stručni ispiti za učitelje

Od 21. do 23. III. o. g. održan je (prvi puta ove školske godine) stručni ispit za zvanje »učitelj«.

Ispitu je pristupilo četiri kandidata učitelja iz kotara Drniš i jedan iz kotara Šibenik. Ispit se sastojao iz pismenog, praktičnog i općeg dijela. Ivo Perić, učitelj iz Kanjana, kotar Drniš položio je ispit s odličnim, tri učitelje s dobrim, a jedna s dovoljnim uspjehom.

Slijedeći takav ispit održat će se oko 25. IV. o. g. pa se i ovime pozivaju zainteresirani da ispitu što prije pri-

stupuju. Od općeobrazovnih predmeta uči se naš jezik, račun, tjelesno vježbanje, predvojnička obuka i moralni odgoj. Hrvatski jezik je jedan od praktičnih predmeta u svakoj školi, a osim toga, program ovog predmeta u ovoj školi odgovara programu za više razrede osmogodišnje škole. Račun je također praktičan predmet, ne toliko sam po sebi koliko po tome što se uči. Program ovog predmeta je ovoj školi bliz životu, pa i učenicima. O drugim općeobrazovnim predmetima ne treba ni govoriti.

U školi se primaju učenice s navršenom osnovnom, kao i s navršenom osmogodišnjom školom. Prve, po dolasku u školu polaze I. zv. pripravnici, a zatim učenice priključuju onima, koje imaju više razrede osmogodišnje škole. — Poznato je da u toj školi ima niz učenica koje nisu mogle zadovoljiti u drugim mjesnim srednjim školama.

Otud se javilo pitanje: kako slab učenik gimnazije ili učiteljske škole može biti vrlo dobar u Zenskoj stručnoj školi? A kako savladavaju gradivo djevojčice bez osmogodišnje škole?

Pokušat ću objasniti.

Neka kažu prosvjetni radnici iz drugih škola, koliko se puta dogodilo u njihovoj praksi da je učenik nakon učinjene pogreške u odgovoru zaplakao, uhvatio se za glavu i grcajući izustio: »Ajme meni, što će mi reći mama?« — Da li se dogodilo da kojem nastavniku učenici krišom uzmu stručnu knjigu, pa kad su je proučili, puno stvari iz nje prepisali i prečitali — opet je vratili? — Je li česta pojava da učenici naših škola, po povratku ku-

ćali ovih dana književno veče posvećeno književniku Miroslavu Krležu. Oni su se dobro pripremili i upoznali svoje mlade drugove s jednim od naših najboljih književnika današnjice.

U osvrtima na Krležino umjetničko stvaralaštvo maturanti su se potrudili da isto što bolje prikažu, što im je bez sumnje i uspjelo. Svaka lijepa izreka, kao i formulacija pozdravljena je aplaudom.

Sam program sastojao se iz pet dijelova: »Riječ o M. Krleži«, »Pjesništvo«, »Pri-povjedačka djelatnost«, »Dramski rad« i »Zaključna riječ«.

Blažučić

ći — provjeravaju sa svojim učenikima »nastavnu jedinicu« (predavanje)? — Kada je koja nastavna jedinica iz bilo koje škole ugodno iznenadila roditelje, rođaka ili susjede učenika?

Odavno je J. K. Komenski (češki pedagog XVII. stoljeća) tražio takovu nastavu u kojoj će učenici ono što uče doživljavati i vidjeti, slušati, opipati, okusiti i njuhati. Davno su socijalisti utopiisti, a da i ne govorimo o pedagogima naučnog socijalizma tražili da se nastava poveže s proizvodnim radom. Od svega toga po našim školama jedva štogod. — Dopustite, Zenska stručna škola je takova: u njoj se učenice hvataju za glavu kad nešto pogriješe (pa i kad se ne radi o slaboj ocjeni); u njoj nastavnici strepi za svojom knjigom, jer je olimaju daci; u njoj učenici spremaju ugodna iznenađenja roditeljima i znancima; u njoj učenici slušaju, gledaju, mirišu, kušaju, pipaju; u njoj učenici vrše proizvodni rad. — To uopće nije »škola« u starom smislu riječi. Tu je odgojno-obrazovnom radu praksa desna, a teorija lijeva ruka. To je jedna škola u našem gradu s kojom su oduševljeni svi nastavnici i svi učenici.

Roditelji učenica ove škole imaju mjesečnih izdataka čak i do 1.500 dinara za nastavu, od koje oni primaju adekvatnu protuvrijednost samo u onom slučaju, ako im dijete riješi zadaću. Možemo si zamisliti, kako se ponaša učenica, koja je uslijed nepažnje ili neznanja krivo zarezala tkamenu od koje si mora skrojiti i sašiti spavaću košulju! A kako joj tek prija ručak, ako ga je loše skuhalo? — Koja djevojka ne želi imati što više krojeva, uzoraka, vezova i sl.? — Rad u vrtu i kućanstvu je racionalan, ekonomičan, protkan vremenim otkrićima. Učenice liza završene diplome vide sebe kao domaćicu, koja je dobra krojačica, kuharica, majka i kulturna žena. U proizvodnji apsolutivne ove škole moći će raditi i kao stručno osoblje. Sve je to konkretnije, opipljivije i bliže nego što imaju apsolutivni drugih škola za motive odnosa prema učenju. Istina, materijalni motivi su manje vrijedni od onih kulturnih, moralnih. Ne zaboravimo, međutim, da su nam u školi učenici, kod kojih još svijest nije potpuno razvijena, kod kojih materijalna motivacija vrlo često zamjenjuje neku uzvišeniju. Uostalom, da bismo postigli kulturno kao motiv, moramo proći fazu, kada nas materijalni motivi efikasnije pokreću naprijed.

Na osnovu ovog što sam iznio, mogu ustvrditi da u ovoj školi ne bi smjelo biti učenica s nedovoljnim uspjehom. Ako se koja i nađe, možemo je opravdati jedino ako je duševno zaostalo ili zapušteno dijete. Zato nemojmo misliti da u Zenskoj stručnoj školi cvjetaju ruže bez trnja. U ovom napisu sam htio samo objasniti zašto je uspjeh škole — za razliku od drugih — tako visok. Htio sam upozoriti javnost da je pogrešno uopće vršiti ikakovu uporedbu ove škole s drugim po uspjehu. Htio sam istaknuti što našim starijim školama nedostaje, a ne ovisi ni o učenicima, ni o pojedincima nastavnici.

I napokon, preporučio bih — u interesu zajednice, a posebno naših omladinki s područja kotara Šibenik — da se mjerodavni više zauzmu i materijalno osiguraju u pis i nastavak školovanja u toj školi i onim učenicima, koje ne žive u gradu.

Erl Josip, prof.

Sela naše Zagore žive mnogo bolje

Sela Dalmatinske Zagore Boraja, Lepenica, Podine, Vrsno i Mravnice prije rata stajala su ipak u nečem ispred ostalih sela šibenskog kotara.

Još mi je u svježem pamćenju slika, koja je bila karakteristična za ondašnje prilike života ljudi u tim selima. Grad je svakodnevno vrvio prošnjacima, koji su bili željni i korice hljeba... To je bila posljedica teškog a i žalostnog stanja uvjetovanog pasivnošću kraja i nemogućnošću od bilo kakve zarade. Boraja je i izvan granica našeg kotara bila poznata kao selo prošnjaka. A danas? Kakovo je danas ekonomsko stanje u tim selima? Na to ćemo dobiti pozitivan odgovor: Teško i suviše teško je prepoznati ova, do pred malo vremena, zapuštena sela. Preporod u svakom pogledu!

Narodna vlast i promjenjeni životni uslovi mnogo su pomogli općem podizanju društvenog standarda naroda ovog kraja. O tome nam govore i slijedeće činjenice: U Vrsnom i Lepenici podignute nove školske zgrade, a u Boraji je postojeća zgrada potpuno adaptirana. U svim selima otvorene čitaonice. Izgrađene nove čatrnje, uređeni seoski putevi. Poboļšana veza sa Šibenikom. Poljoprivredna zadruga, u kojoj su učlanjeni skoro svi mještani, uspješno djeluje, a putem analfabetskih i drugih tečajeva mnogo ljudi je opismenjeno. I društveno-zabavni život omladine je mnogo bolji. U posljednje vrijeme i pokretno kino NO-a kotara odlučilo je češće posjećivati ova sela. Tako je u nedjelju u Lepenici po prvi puta prikazivan jedan film, koji je naišao na oduševljenje kod tamošnjih seljaka.

Iako je mnogo toga učinjeno na izmjenjenu fizičnomiji ovih sela, ipak još ima problema, koji čekaju svoje rješenje. Vjerujemo da će i ovoga puta uporno zalaganje i visoka socijalistička svijest radnih ljudi doći do punog izražaja, te će uz podršku narodne vlasti i ta pitanja biti ubrzo ostvarena. U prvom redu podizanje još jedne školske zgrade, jer sadašnja u Boraji ne može da primi sve veći priliv novih učenika, koji dolaze iz Podina i Mravnice. Nadalje, nameće se problem izgradnje zgrade za za-

družnu gostionicu, te jedne čatrnje u Boraji, o čemu su zadrugari na svojim sastancima i raspravljali, izrazivši želju da se s radovima čim prije započne. Jedno goruće pitanje sela je podizanje novog groblja, kao i jača veza sa Šibenikom preko Ripišta.

Učitelji u ovim selima aktivno učestvuju u radu masovnih organizacija. U tome se ističu sestre Klarić, koje svoje slobodno vrijeme koriste na oživljavanje kulturno-prosvjetne i zdravstvene djelatnosti. Tako je njihovom zaslugom proradio i jedan

zdravstveni tečaj, koji je do sad postigao dobre rezultate. Za njima ništa ne zaostaje ni Zlatka Todorović, učiteljica u Lepenici.

Ako se budu u dovoljnoj mjeri iskorištavale sve mogućnosti, koje pruža naša socijalistička stvarnost, onda i uspjeh ne će izostati. To je prvenstveni zadatak svih društvenih organizacija, pa je sigurno da će i sela Dalmatinske Zagore, na tom putu postići sve bolje rezultate, te se svrstati u red naprednih sela. To je ujedno i zahtjev naroda ovog kraja.

Nepravilno korišćenje dječjeg dodatka

Pregledom poslovanja stalnog dodatka na djecu kod građevnog poduzeća »Izgradnja« Šibenik od 19. III. 1953. godine kojeg je izvršio Zavod za socijalno osiguranje utvrđeno je, između ostaloga, slijedeće:

Čaleta Ante Nikin iz Blica primao je stalni dodatak na djecu od mjeseca ožujka do studenog 1952. godine na blagajni »Izgradnje«, iako nije zatražio da mu se prizna pravo na taj dodatak (nije podnio prijavu niti ostale isprave za stalni dodatak na djecu). Međutim, to mu pravo, nije ni priznato, jer je tada prvi put stupio u radni odnos, pa nije navršio radni staž od godine dana propisan članom 10 Uredbe o dodacima na djecu. Primao je dodatak ne na dvoje djece, koliko ih ima, nego na — troje! Do toga je došlo na ovaj način. Kod »Izgradnje« za isto vrijeme bio je zaposlen i jedan drugi Bilčanac po imenu Čaleta Ante pokojnog Nike, kojemu je pravilno priznato pravo na stalni dodatak za troje djece. On je bio ubilježen u indeks korisnika stalnog dodatka. Pri obračunu plaća blagajnik je obračunavao i dodatak svakom pojedinom od njih, jer je uzeo — ne namjerno ili namjerno — da je onaj ubilježen u tom indeksu jedan put jedan a drugi put drugi Čaleta Ante.

Aleksić Mijo p. Mije primao je stalni dodatak na blagajni »Izgradnje« za svoga pokojnog sina Branka

sve od mjeseca studenog 1951. do kolovoza 1952. godine.

Maleš Marko p. Mate primio je isto tako stalni dodatak na blagajni »Izgradnje« za svoga pokojnog sina Danu sve od mjeseca ožujka do rujna 1952. godine.

Nekako u travnju 1952. godine službenici »Izgradnje« otpočeli su unatrag vršiti plaćanje mjesečnih zarada, pa su isto trebali učiniti i sa stalnim dodatkom na djecu. To je doista i učinjeno, ali na vrlo originalan način. »Izgradnja« je na ime njihovog stalnog dodatka pridigla sa tekućeg računa socijalnog osiguranja svojim nalogom od 2. IV. 1952. iznos od 201.000 dinara za mjesec travanj unaprijed, a svojim nalogom od 5. V. 1952. iznos od 174.000 dinara za mjesec travanj — unatrag!

Ipak u »Izgradnji« ne vjeruju da su primiti dvostruki iznos. Možda nismo primili za ožujak, ta ni liste za taj mjesec nema — vele oni, Ali za ožujak je pridignut nalogom od 1. III. 1952. iznos od 174.000 dinara unaprijed. Dalje vele, da ni u jednom mjesecu nisu dvaput primili dodatak, nego redovito samo jednomput. U tom grmu i leži zec. Ako se započelo s primanjem dodatka unaprijed i primalo se redovito svakog mjeseca, a sadašnja primanja glase za unatrag, onda je jedan jednomjesečni iznos primljen suviše.

Nešto o ribarstvu

Ribarstvo je staro, možemo reći, koliko i čovjek. Kad je čovjeku ponestalo hrane na kopnu, on ju je stao tražiti u moru, rijekama i jezerima. Što se tiče oruđa, koje je služilo za ribarenje, možemo zaključiti, da su strijelica i udica bila prva sredstva. Prve udice nisu bile zakovčene li sa brkom kao današnje, nego ravne i na oba kraja šiljaste, što dokazuje, da su i ribe tada bile mnogo veće i da su im usta bila široka, svakako šira nego li su u današnjih riba. Udice su se pravile od kostiju nekih životinja, davno izumrlih, a isto tako i iz drveta. Po srijedi je bio mali zarezak, a kasnije luknja, kroz koju bi se provukla i privezala udica. Sudeći po jednoj ravnoj udici koja je nađena u pećinama Alpa, ove razne udice zamijenile su se kasnije sa kovčastim, ali bez brka. Kasnije one su poslajale sve kovčastije, dok nismo došli do onih

koje danas upotrebljavamo za ribarenje.

Naše more, koje je ranije bilo poznato po bogatstvu svakovrsne ribe, danas je, međutim, u njemu lov ribe naznan. Nerazumno i sebično uništavanje imalo je za posljedicu da su neke plemenite ribe danas skoro izginule.

U raznim državama svijeta kao u SAD, Norveškoj, Francuskoj i drugim racionalnim uzgajanjem riba, postize se veliki godišnji prihodi od ulova. U navedenim državama svake se godine pobere mnogo ribljih ikra, umjetno oplodi i izleže, te kad su ribice ojačale puste na slobodu. Sigurno je, da ribe uopće u punom velikom broju legu jajajšca, iz kojih se izvale ribice, ali je točno i to, da se jajašca u prirodi većim dijelom ne oplode, najviše 10%. Renga daje 30.000 jaja, lokarda i lancarda 640 do 650 hiljada, bakalar 3 do 6 hiljada i t. d. Treba imati na umu da se umjetnim načinom riblja jajašca mogu oploditi preko 90%. Svakom ribaru je poznato, da su morske životinje na riblju ikru jako pohlepne, a izležene ribice, dok još imaju žumanjački mjehur, stradaju od većih riba. Psi, mačke, raže lokarde, lancarde i golubovi mriješte se zimi, srdele u jesen, zimi i u proljeće, moli, obočnice i orade također zimi; trilja u proljeće, a gavun u veljači i travnju.

Naše se more mnogo razlikuje od drugih, a pogotovo od sjever-

nih mora, u kojima žive samo neke vrste riba, ali u izobilju tako, da sačinjavaju pravo bogatstvo, a i jedino blagostanje tamošnjeg pučanstva. Ako nerazumnom ribanjam uništavamo sitnu ribu, ikru, ili je progonimo u času mreštenja, jasno je, da lime zetiremo naše ribarstvo i da radi časovite koristi pojedinača, postajemo neprijatelji svoga blagostanja.

U Sredozemnom moru živi oko 440 vrsta ribe, a u laderskom moru oko 320. Uz obale Engleske živi 216 vrsta, uz Norvešku samo 170.

Naši ribari upotrebljavaju još uvijek paragal, koje udice leže na dnu mora, što nije najbolje, a to s razloga, što parangali na taj način brzo propadaju, i ribanje ovim putem često ne donosi koristi. U Norveškoj i Francuskoj ribari love sa podignutim parangalima. Njihovi parangali su slični našima, samo što se iza svake četvite i pete udice nalazi komadić šura, koji drži ovaj komad parangala uvis, a nakon drugih 4 i 5 udica priveže se komad olova, koji parangal priteže dolje. Ovim načinom dobijamo višeci parangal, koji biva za jedno 3 do 4 metra podignut s morskog dna u kosom pravcu, a u duljini od 10 do 12 metara opet se spušta postepeno prema dnu. Ovakovim parangalima uhvati se mnogo više ribe. Parangal nije korisno držati više dana u moru, jer se događa da riba, koja se uhvati, odveć brzo ugine a ribe bolje vrsti, bivaju napadnute od drugih.

Antun Žerko

IZ HISTORIJE POPISA STANOVNIŠTVA

Najstariji popis stanovništva obavljen je u Kini 2000 godina prije naše ere. To je bio samo pokušaj, jer je izvršen na dosta primitivan način. Mnogo bolji popisi stanovništva vršeni su u rimskom carstvu. Kasniji razvitak statistike uvjetovao je i kvalitetniji popis. Prvi takav izvršen je u Švedskoj 1769. godine, a iza kojeg su

slijedili oni u Sjedinjenim Američkim Državama 1790., pa malo zatim 1801. god. u Engleskoj i Francuskoj. Na sasvim novim principima izvršen je popis u Belgiji 1846. god.

Prvi popis u Hrvatskoj datira iz godine 1765., a deset godina kasnije osnovan je zemaljski statistički ured. U Hrvatskoj je u okviru austro-

ugarske monarhije obavljen prvi savremeniji popis tek 1918. godine. U Srbiji je, izvršen djelomičan popis 1820., a godine 1834. zahvatio je svo stanovništvo. Prvi popisi u Bosni i Hercegovini vršeni su još za vladanja Turaka. U predratnoj Jugoslaviji obavljen su svega dva popisa stanovništva i to prvi 31. siječnja 1921., a drugi 31. ožujka

1931. godine. Skoro u svim zemljama on se redovito vršio svakih deset godina, no u iznimnim slučajevima oni su vršeni i svake pete godine.

Poslije oslobođenja u našoj zemlji izvršen je prvi popis stanovništva 15. ožujka 1948. god., a koji je imao za cilj da pruži samo broj stanovnika u FNRJ. Međutim, uslijed mnogih nastalih promjena u društvenom razvitku (Nastavak na 3. strani)

KROZ GRAD

Praznik. Proljeće. Sunce. Divota. Kiše možda ni ove godine ne će biti — ali ipak ti je milo prošetati ovako uz more, uz rivu koja se konačno diže, i uz ruševine iz kojih će uskoro zasjati nove građevine. Jer, planovi su već gotovi i gradit će se, graditi. Neka! Samo da u poljepšanom Šibeniku i mi postanemo bolji! Ali — tempora mutantur, sed nos non... Jer mnogo je još toga što se i bez elektrifikacije i industrijalizacije moglo ispraviti. Onaj inženjer na pr. čudio se što psihijatri drže predavanja o komunalnim problemima, a netko mu je odgovorio da je to za Šibenik najprirodnija pojava. Pot-sjetio ga je na vodu, na smeće, na prašinu po cestama, tvornički dim, maslac, mlijeko u prahu... pa je naš inženjer slegnuo ramenima i pomirio se sa činjenicom što se baš psihijatri tako ozbiljno i stručnjački tim problemima bave.

A dobroćudnoj domaćici, koja nas je pitala da li se volovi sastoje isključivo od glave, noga i kostiju, odgovorili smo da to nije istina. Nismo joj, doduše, znali odgovoriti zašto mesari, privatni i oni iz državnog sektora, suglasno i uporno tvrde drukčije, ali smo joj na prvo pitanje ipak odgovorili, a sa drugim smo je uputili na trgovinsku inspekciju. Možda će tamo nešto znati?

Gradanin-starosjedilac, bivši sokolaš, izrazio je žaljenje što u Šibeniku nema Društva tjelesnog odgoja »Partizan«. Omladina bi se, veli, tamo lijepo i korisno provodila. A on, kako se vidi, ne zna da DTO postoji, iako baš ovih dana daje svoj ples. Neobaviješten gradanin!

I čudnih ljudi još ima. Jednog pekara na pr. onemogućilo se da dalje peče i prodaje kruh, a on ironizira na račun vlasti, pa svoje cijenjene mušterije putem plakata obaviještava da zbog »cijenjenog« gradskog odbora ne može više da ih snabdijeva. Šteta što na plakatu nije još dopisao: »Zar ja nisam, vještije od ma kojeg drugog pekara, od jedinstvenog brašna znao praviti dvije vrste kruha? I drugu vrstu naplaćivati samo nešto skuplje?« — Jadni njegovi mušterije — ali šta ćemo, kad vlast nije znala da cijeni vještinu njihovog snabdjevača.

I s putnikom-prolaznikom stupili smo u vezu. Nespretnjaković! Čekajući parobrod dosadivao se u kavani »Krk«, »Nema, kaže, nikakvih novina!« — Pa šta ako nema. Bješe sjesti za jedan od kartaških stolova, toga bar ne manjka, pa bi vrijeme ipak bio utukao.

Ali parobrod je već došao i pošao. Sunce i današnji praznik su na izmaku. Pošto se u kazalištu daje »GRANIČARI ne plaćaju porez«, a »Elektrodal-macija« sa onim dosljednim treperenjem svijetla ne dozvoljava čitati — hajdmo u krevet, t. j. na večeru. — I doviđenja u srijedu! — jasna —

ŠIBENIK

KROZ TJEDAN

Narodno sveučilište

U srijedu 8. travnja u prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća tehnički direktor Tvornice i valjaonice aluminijske u Ražinama Oto Pevnik održat će predavanje »Aluminij i njegova primjena.« Početak u 19 sati.

Narodno kazalište

ČETVRTAK, 2. IV. — MORAL GDE DULSKE — fragikomedija od Zapoljske.

SUBOTA, 4. IV. — MRTVI NE PLAĆAJU POREZ — komedija od Manzarića.

NEDJELJA, 5. IV. — REVIZOR — komedija od Gogolja. Početak predstava u 20 sati.

Kinematografi

TESLA: premijera američkog filma — VIVA ZAPATA — Dodatak: Filmske novosti br. 9. (do 6. IV.)

Premijera francuske filmske komedije — FRIZER ZA DAME — Dodatak: Filmske novosti br. 10.

SLOBODA: premijera francuskog filma — STRIJELJAN U SVJETLANJE — Dodatak: Pionirski pregled br. 11. (do 6. IV.) Talijanski film — VUK S PLAININE SILA (od 7.—9. IV.)

Dežurna ljekarna

Službu vrši I. narodna ljekarna — ulica Božidara Petranovića.

Iz matičnog ureda

RODENI

Anka kći Marka i M'je Kecman; Dragica kći Andrije i Anke Ivaz; Anle sin Tome i Mladenke Knežević; Josip sin Jerka i Mande Petković; Josip sin Nikole i Karmele Mrvica; Ojdana kći Šime i Radojke Bukić; Josip sin Ivana i Vesele Antunović; Josip sin Asana i Marije Dželinović; Josip sin Franje i Tonke Matura; Slavica kći Milana i Smilje Ilijašević; Josip sin Jakova i Vice Rak; Goran sin Tomislava i Ljerkine Ninčić; Danilo sin Stojana i Marije Dabičić; Vesna kći Ive i Marije Mačukal; Julčija kći Nikole i Vojne Šunjka; Gordana kći Mihovila i Ljubice Čatlak; Žarko sin Gligorija i Vinke Radečić; Željko sin Josipa i Marije Miliša; Vinca kći Nikole i Marije Zoričić; Ljiljana kći Helmuta i Paule Lang i Zlata kći Vladimira i Antonije Šostera.

VJENČANI

Pšorn Vladimir, liječnik — Jadrčić Dolores, domaćica.

UMRLI

Trlaja Marija rođ. Gulin, stara 78 god.; Ninić Tona rođ. Bogdan, stara 72 god.; Baranović Luka pok. Nike, star 80 god.; Collenz Marija ud. Artura, stara 91 god.; Bumba Ana rođ. Mihaljević, stara 77 god.; Franić Ana rođ. Učić, stara 59 god.; Čačić Šime pok. Ivana, star 21 god.; Tošić Ivica Markov, star 4 god.; Gardijan Petar Spirin, star 42 god.; Galinić Fila rođ. Vukasović, stara 66 god. i Bujas Kata rođ. Berović, stara 89 god.

OBAVIJEST

Savjet za prosvjetu i kulturu NO-a gradske općine Šibenik obaviještava naše građanke da će 10. ov. mj. započeti radom prosvjetno-domaćinski tečajevi, na kojima će se obrađivati građa iz područja domaćinstva, nauke o hrani, kroja i lične higijene. Pored toga, polaznice će do-

biti osnove iz političke nauke i brazbe.

Tečajevi je trajati dva mjeseca. Pravo na upis imaju drugarice do navršene 30 godine starosti. Zainteresirane lica mogu dobiti približna uputstva u Ženskoj stručnoj školi svakog dana od 10—11 sati prije podne, gdje će se vršiti upis.

VIJESTI IZ NAŠEGA GRADA

Bolje perspektive rada vatrogasnog društva

U svečano iskličenoj sali Vatrogasnog doma održana je 25. prošlog mjeseca redovna godišnja skupština Dobrovoljnog vatrogasnog društva, kojoj su pored 60 članova, prisustvovali i predstavnici vatrogasne službe nekih gradskih privrednih poduzeća.

Na skupštini je konstatirano da je uslijed aljkavosti u radu i slabe discipline isključeno nekoliko članova, a da je rad kako u kvaliteti tako i u disciplini krenuo mnogo naprijed otkako je za novog komandira vatrogasne čete postavljen drug Joso Zaja. Nadalje je također zapažen slab politički rad s članovima, gdje je nedostajalo pomoći od strane članova SK. Što se tiče tehničke opreme ona je vrlo oskudna, a brzi razvoj grada u industrijskom pogledu zahtijeva i bolju tehničku opremu društva. U prošloj godini zabilježeno je 15 požara, koji su uglavnom lokalizirani u suradnji sa vatrogasnom milicijom.

U diskusiji su učestvovali mnogi članovi, davši niz korisnih sugestija za daljnji uspjeh rad ove veoma vrijedne i korisne ustanove. Neki su se od diskutiranih i samokritički osvrnuli na nedovito pohanjanje vježbi i slično.

Odlučeno je da se na prvom sastanku upravnog odbora donese plan rada za 1953. godinu. Za novog tajnika društva umjesto dosadašnjeg izabran je Ferdo Krajina, a isto tako je izvršen i izbor delegata za skupštinu podsa-

veza, koja će uskoro biti održana u Šibeniku.

Nedavno sprovedena reorganizacija vatrogasne službe u NR Hrvatskoj omogućit će bolje uslove rada, čiji će se rezultati u najskorije vrijeme pokazati. Na kraju je usvojen prijedlog da se starijim članovima za njihov besprijekoran dosadašnji rad dodijele vatrogasne spomenice.

Prvi turisti u gradu

31. ožujka stigla je u naš grad prva grupa od 17 turista iz Francuske. Po dolasku u Šibenik, nakon što su razgledali gradske kulturno-historijske znamenitosti, posjetili su Slapove Krke. Poslije jednodnevnog boravka u gradu, turisti su produžili za Split. 6. travnja stiže druga grupa od 23 turista iz Švicarske.

Obustavljena pruga Šibenik - Split

Kako se doznaje iz poslovnice »Putnika« - Šibenik od 1. travnja o. g. do daljnjega prestaje saobraćati autobus na pruzi Šibenik—Split—Šibenik. Međutim, postoji mogućnost da se uspostavi autobusni saobraćaj na pruzi Zadar—Šibenik—Split i obratno, o čemu će građani biti pravovremeno obaviješteni.

Otkrio svoje pravo lice

Koncem rujna prošle godine sjedio je na optuženičkoj klupi pred vijećem Okružnog suda jedan mladić. Tek je navršio 19 godina. Svojom pojavom, vladanjem kao i pričama o nezdodama, koje je imao sa školom i roditeljima, pobudio je opće simpatije i uvjerenje, da se radi o mladom čovjeku, koji je slučajno i sticajem nepovoljnih prilika dospio u zatvor i pred sud. Oštećenici su mu opostili što im je napravio neke svinjarije i krađice, ali je ipak bio osuđen za jednu tešku krađu, koju je izvršio na štetu svoje susjede Polonije Ilić, otvorivši lažnim ključem kuhinju i odnijevši joj iz skrinske 500 industrijskih bonova. Sud je donio uvjetnu presudu i mladi je optuženik u pratnji oca, koji mu je također sve oprostio, otišao s optuženičke klupe kući, uz obećanje, da će biti dobar i poslušan roditeljima i da će korisno raditi.

I doista je ovaj mladić dobio namještenje, ali ga je uskoro izgubio, jer se u nj posumnjalo, da je jednom pacijentu u Poliklinici, gdje je radio, odnio novčanik s novcem. Nije bilo pouzdanih dokaza, da je to baš učinio on, ali čudne okolnosti pod kojima je novčanik nestao, imale su za posljedicu, da je Ante Vugdelija — tako se zove taj mladić — ostao bez namještenja.

Opet je besposličio i navodno tražio novo namještenje. Opet su nastale svade s roditeljima i on se sklanjao u — kavani. Ali, zar se tamo samo sklanjao? Ne. Kartao je, a kartalo se, za novac. Otkad mu novac, to nitko nije znao, a on nije želio objašnjavati.

Svade s roditeljima došle su dotle, da je napustio roditeljski dom. Na spavanje ga je primio jedan prijatelj, kojem se sažalio i koji mu je mnogo vjerovao. Spavao je nekoliko noći u skromnom stanu svog prijatelja. Konačno je našao neko novo namještenje i odlučio napustiti gostoljubivi stan, ali nije osti-šao praznih ruku. Odlazeći, ponio je novi kaput i dva pokrivača svog lakovjernog prijatelja. I šta sad? Gostoljubivi je prijatelj ostao bez kaputa i pokrivača, a šta će biti s Vugdelijom? Kakav će uspjeh imati pred sudom njegove ponovne žalosne pripovijesti o životnim nezdodama?

HISTORIJAT

POPISA

(Nastavak sa 2. strane) naše zemlje određeno je, da se drugi popis stanovništva izvrši 1. travnja o. g., dakle poslije svega pet godina od prošlog. Za razliku od onoga iz 1948. god., ovaj popis imat će mnogo širi obim, tako da će dati odgovore na mnoga pitanja koja u dosadašnjim popisima nisu bila uzeta u obzir. Također će se dobiti bogata i solidna dokumentacija za proučavanje našeg stanovništva, jer današnji a i daljnji razvitak naše zemlje zahtijeva posjedovanje opširnih podataka.

Adaptacija hotela »KRKA«

Pripremajući se za turističku sezonu, gradsko ugostiteljsko poduzeće »Jadrija« otpočelo je ovih dana s uređenjem svog najvećeg objekta hotela »Krk«. U tu svrhu postavlja se nova zbruka s izvanjske strane zgrade, dok će unutrašnjost hotela pretrpjeti izvjesne izmjene. U prvom redu u sobama bit će ugrađeni novi sanitarni uređaji, a u donjem dijelu odvojit će se restauracija od kavane staklenom pregradom.

Malo statistike o razvodu brakova

Svojedobno je bilo u »Šibenskom listu« zabilježeno, da je u toku 1952. god. u gradu obavljeno 182 vjenčanja. Ne bi bilo na odmet zabilježiti i koliko je kroz istu godinu bilo brakova razvedeno.

Evo nekih podataka: U toku 1952. god. Okružnom sudu u Šibeniku predano je 78 tužbi, kojima su stranke tražile razvod braka. Od tih 78 tužbi na grad Šibenik otpadaju 22, na kotar Šibenik 34, kotar Knin 16 i na kotar Drniš 6. Relativno — u odnosu na broj stanovnika — najviše tužbi otpada baš na grad Šibenik, što je i razumljivo.

Međutim, po svim tužbama, nije došlo do razvoda. Bilo je slučajeva, da su stranke po podnošenju tužbe zrelije razmislile o svojim odnosima, naročito nakon pokušajnog mirnjenja od strane suda, pa su u sedam slučajeva ustegle tužbu, a u 12 slučajeva odustale od daljnjeg vodenja parnice. Nadalje, u 18 slučajeva sud nije dozvolio razvod braka, jer, ili nije bilo ozbiljnih razloga za razvod, ili je razvod tražila stranka, koja je skrivila bračne nesuglasice.

Prema tome, od 78 podnesenih tužbi, do razvoda je došlo u 27 slučajeva. (Na kraju 1952. god. 12 predmeta nije bilo još dovršeno).

Nego, pobliže bi nas stvar interesirala za sam grad i kotar Šibenik, s čijeg je područja bilo — kako se iz gor-

njeg moglo vidjeti — ukupno 56 tužbi. Ovom broju treba pridodati i 7 parnica iz 1951. god., koje su dovršene u protekloj godini. Od tako dobivenog broja tužbi odnosno parnica, razvedeno je 16 brakova iz grada i 13 s kotara a u 11 slučajeva je traženje razvoda odbijeno.

Od 16 razvedenih brakova u gradu, u 7 slučajeva se radilo o starijim brakovima (od prije 1945. god.); 11 su bili brakovi s djecom; u samo 4 slučaju razvod je tražila žena; krivnjom muža razvedena su tri braka, krivnjom žene 4, krivnjom oba bračna druga 1, a bez ičije krivnje 8; u devet slučajeva razvod je tražen radi preljuba, u 5 radi nesuglasnosti naravi, u jednom radi napuštanja i u jednom radi rastave postojeće još prije rata.

Od 13 razvedenih brakova s kotara, šest je bilo starijih; sedam s djecom; u 3 slučaju razvod je tražila žena, tri braka su razvedena krivnjom muža, 4 krivnjom žene, 3 obustranom krivnjom i 3 bez krivnje; razlozi za razvod; nesuglasnost naravi 5, preljub 4, napuštanje 3, zlostavljanje 1.

Konačno bi bilo zanimljivo spomenuti, da je od razvedenih brakova najstariji sklopljen još 1904. god., a najmlađi u veljači 1952. god. i da je u ovom potonjom zajednica trajala svega 46 dana.

— g —

ZAPAŽANJA I PRIJEDLOZI

Istina o napisu „Korisna zapažanja“

U prošlom broju Vašeg lista odštampan je članak pod gornjim naslovom.

Iako pisac članka nije spomenuo o kom se poduzeću radi, smatramo da se ono odnosi na naše poduzeće, koje uglavnom snabdijeva potrošače našeg grada. Kolektiv »Gradskog magazina« zahvalan je građanima na primjedbama putem štampe, ali traži samo onu kritiku koja može pomoći kolektivu da ukloni eventualne nedostatke.

Poduzeće je nedavno odlučilo da prema svojim financijskim mogućnostima otvori jednu prodavaonicu u predjelu Kriza, a drugu na gradilištu tvornice u Ražinama. Što se tiče pomanjkanja paste za zube i sapunskog praška svaki građanin može se uvjeriti da istih artikala ima u dovoljnim količinama u svakoj našoj prodavaonici. Istina je, da se u prodavao-

nicama mješovitom robom može dobiti po jedna ili dvije vrste paste za zube, ali zato je naša parfumerijska prodavaonica snabdjevena sa 5 do 6 vrsta tog artikala.

Punomasnog mlijeka u prahu nema i nažalost ga ne će biti do mjeseca svibnja, jer su tvornice, u kojima se ono proizvodi, zbog ovogodišnje suše, obustavile proizvodnju.

Prodaju kruha u prodavaonicama mješovitom robom građani su toplo pozdravili, ali se ona za sada ne može povećati, jer je ovom poduzeću data vrlo ograničena količina brašna.

Roba se dijeli svim prodavaonicama prema specifičnosti poslovanja bez obzira da li se one nalaze u centru ili na periferiji.

Kolektiv poduzeća »Gradski magazin«

Želja mnogih učenika

Na Šubićeveću u blizini gimnazije nema ni jednog prikladnog igrališta za učenike. Za vrijeme odmora učenici često »zalutaju« na dječju poljanicu. Ali tu se nađe revni čuvar-šumar, koji im odmah zabrani daljnje igranje. Ta zabrana od strane šumara je sasvim opravdana.

Međutim, treba shvatiti i učenike i omogućiti im da se razonode. Među učenicima čuju se svakodnevno uzdasi: »Uh, da nam je imati jedno malo nogometno igralište.«

I zbilja, potrebno je da se izgradi jedno takvo igralište za gimnazijalce. Svakako, da se tu postavlja financijski problem. No vjerujem, da bi se uz pomoć privrednih poduzeća moglo i to ostvariti.

I. B. Neshvatljivo 31. ožujka u prostorijama kluba »Narodne tehnike« dr. Vukobratović održao je predavanje »O gripi i efikasnoj borbi protiv nje«. Predavanje je organizirala osnovna organizacija SSRN bloka 8. Na neobično pristupačan način predavač je objasnio uzroke, simptome kao i način suzbijanja gripe. Nažalost od 600 ljudi koliko broji ova osnovna organizacija SSRM., predavanju je prisustvovalo samo oko 20 osoba!

I. B.

IZ SPORTSKOG ŽIVOTA

Pred početak prolijetnog dijela takmičenja u Hrvatsko-slovenačkoj ligi

„ŠIBENIK“ se nada boljem plasmanu

Još nas svega četiri dana dijeli od početka prolijetnog dijela takmičenja u hrvatsko-slovenačkoj ligi.

Predstavnik našeg grada NK Šibenik, koristeći zimski period učestvovanjem u Dalmatinskom cupu kao i nizom odigranih prijateljskih susreta, spreman očekuje svoje protivnike u tom natjecanju. Za razliku od jesenskog dijela ovoga puta ima odigrati pet utakmica kod kuće, a četiri u gostima. »Šibenik« je jesenski dio u medurepubličkoj ligi uspješno završio, plasiravši se na peto mjesto iza Proletera, Odreda, Branika i Tekstilca, a ispred riječkog Kvarnera, zagrebačkog Metalca i drugih. U predstojećim kolima najteži susreti ga čekaju u Osijeku, Rijeci i Varaždinu. Kod kuće igra u glavnom sa slabije plasiranim klubovima, osim sa ljubljanskim Odredom i mariborskim Branikom s kojima treba da se bori s najvećom upornošću, ako želi da osvoji dragocjene bodove.

U dosadašnjim susretima,

koji su se prilično odrazili na posjedovanje čvrste kondicije kao i uigranosti tima, »Šibenik« je pobijedio u Zadru svog starog rivala sa 2:1, »Junaka« iz Sinja 4:1 i 5:1, »Orkana« iz Dugog Rata 4:1 i 4:0, a u susretu sa kompletnom momčadi splitskog »Hajduka« poražen je s tijesnim rezultatom od 2:1. Momčad danas raspolaže sa 18 većinom mladih, ali dobrih igrača. Tu su Aras, Breka, Iljadica, Baica, Erak II, Tambaća, Erak I, Blažević, Živković, Perak, Zorić, Cvitanović, Zjarić, Jelenković, Bego, Đurić, Tedling i Friganović. Svi se oni nadaju uspješnijem startu i boljem plasmanu na završetku ovog natjecanja.

U nedjelju 5. travnja Šibenik prima u goste karlovačku Slaviju, od koje je u prvom susretu bio visoko poražen. Teško je, da će gosti ovoga puta ponoviti prošlogodišnji uspjeh. Naprotiv, prema sadašnjoj formi, u kojoj se nalazi momčad »Šibenika«, možemo očekivati pobjedu domaćih.

U I. kolu sastaju se: u Trbovlju: Rudar — Željezničar (0:3), u Ljubljani: Odred — Branik (3:5), u Osijeku: Proleter — Kvarner (2:2), u Zagrebu: Metalac — Tekstilac (1:1) i u Šibeniku: Šibenik — Slavija (1:4). Rezultat u zagradi je ishod prvog susreta. Početak utakmice u Šibeniku zakazan je u 15,30. Sudi prof. Berislav Maričić. Delegat Mirko Rončević.

Stanje na tablici prije početka prolijetnog dijela

PROLETER	9 7 1 1 28:10 15
ODRED	9 6 0 3 22:12 12
BRANIK	9 5 1 3 17:15 11
TEKSTILAC	9 4 2 3 16:12 10
ŠIBENIK	9 4 2 3 15:18 10
KVARNER	9 3 2 4 10:10 8
METALAC	9 2 3 4 10:13 7
ŽELJEZNIČAR	9 2 3 4 9:14 7
SLAVIJA	9 2 2 5 12:20 6
RUDAR	9 2 0 7 11:26 4

Sportski ribari osnovali klub

U namjeri da bavljanje sportova na vodi dođe do punog izražaja, SD Mornar odlučilo je da u okviru svoje djelatnosti formira još jedan klub. Ovoga puta na osnivačkoj skupštini osnovan je sportski ribarski klub, koji ima zadatak da okupi sve sportske ribiče. Za ovu granu sportske djelatnosti vlada u gradu velik interes, jer se ribarenjem bavi oko 70 ljudi.

Na skupštini je prihvaćen i pravilnik kluba, a među najvažnije zadatke, koji su doneseni, spadaju i ovi: omasovljenje kluba iz redova omladine, zatim je naročito podvučeno da se uz pomoć organa narodne vlasti zauvijek spriječi uništavanje ribe dinamitom, a da se čestim priređivanjem izleta omogućiti članovima ispitivanje morske obale. Kroz diskusiju je također uočena potreba gajenja podvodnog ribolova, koji se naročito poslije oslobođenja razvio u našem gradu. Ova je grana sportskog ribarenja, iako raspolaže s oskudnim rekvizitima, postigla zadovoljavajuće rezultate.

Iz materijalnih sredstava, koja klubu sada stoje na raspolaganju, bit će u najskorije vrijeme nabavljena tri brodska motora, a u planu je da se izgradi šest lada dužine od po 5 metara. Klub će za svoje potrebe moći koristiti i radionicu SD Mornar, koja se nalazi u Mandalini. Na skupštini je od strane prisutnih članova sakupljen prilog od 18000 dinara za nabavku potrebnih rekvizita. Da bi se rad kluba mogao normalno razvijati neophodno je potrebna materijalna pomoć od strane privrednih poduzeća.

Na skupštini je izabrana uprava na čelu sa predsjednikom Vitomrom Gradiškom, potpredsjednikom NO-a kotara.

Upisi novih članova vrše se u foto »Umjetnost« svakog dana od 8—12 sati.

Zašto je zanemarena atletika u gradu

Atletika, koja se je do unatrag tri godine u našem gradu prilično dobro razvijala, danas se nalazi u opadanju. U prvim godinama poslije oslobođenja kod radničke i srednjoškolske omladine vladao je velik interes za ovu granu sportske djelatnosti. Svi aktivni atletičari bili su okupljeni u ondašnjem FD Šibenik, a kada se ovaj pretvorio u posve samostalan nogometni klub, predose u novo-

formirano SD Jadran, koje je sredstava, kao i odlazak nekolicine vrsnih atletičara u DTO Partizan uvjetovalo je, da su i ostali prestali aktivno raditi. Da je do takvog stanja došlo jedan dio krivice snosi i rukovodstvo pomenute sekcije, kod kojeg se u posljednje vrijeme pokazivala izvjesna neaktivnost.

Svakako, da se kod ovakvog stanja u atletskom sportu ne bi smjelo zaustaviti, već ozbiljno prići njegovom oživljavanju. Tim više sada, kada u gradu postoje dva društva koja gaje atletiku. Zato je prvenstvena briga DTO Partizan i SD Galeb da okupe sve one, koji se žele baviti ovom sportskom granom, kao i one koji su u dosadašnjim takmičenjima postigli veoma dobre rezultate. Narodna vlast i mjerodavni sportski forumi pomoći će nastojanja ovih društava da u Šibeniku ponovno oživi atletika.

U prijateljskom susretu

„Šibenik“ poražen u Sinju sa 2:1

U prošlu nedjelju momčad »Šibenika« je bila gost sinjskog »Junaka« s kojim je odigrala prijateljsku nogometnu utakmicu. Ekipe »Junaka« pobijedila je s rezultatom 2:1 (0:1), koju su prijatelji »crvenih« oduševljeno pozdravili. Zgoditke su postigli Jelenković u 18. minuti za »Šibenik«, te Romac u 79. i Barać u 86. minuti za »Junaka«.

Ovo je ujedno bila i posljednja utakmica ekipe »Šibenika« koja je odigrana u okviru priprema za proljetni dio hrvatsko-slovenačke lige.

Iako je u ovom susretu izgubio, »Šibenik« je uglavnom zadovoljio. Ekipe je pokazala dobru tehničku spremu i smišljenu igru. Može se reći da su igrači »plavih« naročito u prvom dijelu igre pri-

kazali dobar nogomet. Međutim, dobio se utisak da oni čuvaju snage za nedjeljnu prvenstvenu utakmicu s karlovačkom Slavijom.

Ovim se ni u kojem slučaju ne misli umanjiti uspjeh prijatelja iz Sinja. Naprotiv, igrači »Junaka« su se borili sa više srca, oštro su išli na prvu loptu i dovoljne su bile dvije grubijske obrambenih igrača »Šibenika« pa da »crveni« postignu dva zgoditka a time i pobjedu, koja će nesumnjivo pridonijeti još jačem razvitku nogometne igre u Sinju i okolici.

Mora se istaknuti da je ekipa »Šibenika« prijateljski primljena od uprave »Junaka«, koja je i prilikom odlaska igračima »Šibenika« zaželjela najveći uspjeh u hrvatsko-slovenačkoj ligi.

„Šibenik“ - „Zadar“ (juniori) 4:2

Utakmica za prvenstvo podmlatka splitskog nogometnog podsaveza odigrana u nedjelju 29. prošlog mjeseca između »Šibenika« i »Zadra« završila je pobjedom domaćih s rezultatom 4:2 (1:0). Zgoditke za »Šibenik« postigli su Perak 3, i Spahija 1, a za »Zadar« srednji napadač i desno krilo.

U prvom poluvremenu igra je uglavnom bila ravno-pravna. I jedna i druga momčad imala je nekoliko zrelih prilika za postignuće zgoditaka, ali im uslijed neefikasnosti nije uspjelo. Tek u 39. minuti poslije jedne lijepe kom-

binacije uspjelo je domaćoj momčadi doći u vodstvo.

Nastavak je potpuno pripadao domaćima, koji su u roku od jedne minute postigli dva zgoditka, osiguravši pobjedu i dva dragocjena boda. Kod domaćih su se istakli Pažanin, Perak, Šupe i Bašić, a kod gostiju lijevi half i desna spojka. Pred oko 200 gledalaca sudio je dobro Knez.

Pobjednička momčad nastupila je u ovom sastavu: Nikolić, Pažanin, Bumbak, Bašić, Brajković I, Bujas, Brajković II, Mikulandra, Spahija, Perak i Šupe.

— K —

Uspjeh protiv „Hajduka“

U prošlu srijedu odigrana je u Splitu prijateljska nogometna utakmica između »Hajduka« i »Šibenika«. Pobijedio je »Hajduk« tijesnim rezultatom od 2:1 (2:0). Zgoditke su postigli za »Hajduk« Broketa i Vukas, a za »Šibenik« Friganović. Pred oko 2000 gledalaca sudio je Krstulović.

Hajduk: Beara, Delić, Grčić II, Grčić I, Krstulović, Lušnica, Duplanić, Ratković Vukas, Broketa i Arapović (Šenauer).

Šibenik: Aras, Iljadica, Baica, Tambaća, Erak II, Blažević, Jelenković, Bego, Đurić, Tedling i Erak I (Friganović).

Prvo poluvrijeme proteklo je u nadmoćnosti »Šibenika«, čija navala nije znala iskoristiti niz veoma povoljnih prilika za postizanje zgoditaka. Obrana »Hajduka« imala je pune ruke posla, ali je uvijek pravovremeno znala odkloniti opasnost od svojih vratiju. U času izrazite nadmoći gostiju domaći su, zahvaljujući snalažljivosti svoje navalne petorke, postigli dva zgoditka.

Nastavak je pripao domaćima, ali čvrsta obrana »Šibenika« u kojoj se istakao Aras, nije dozvoljavala da domaći povećaju rezultat. U jednom protunapadu, ko-

jeg je izveo »Šibenik« Friganović se domogao lopte te je uspio da preko istrčalog Beare postigne zgoditak.

Kod »Hajduka« su se istakli Krstulović, Vukas i Broketa, dok su kod gostiju najbolji bili Aras, Iljadica i Jelenković.

Ovaj susret dobro je poslužio »Šibeniku« za predstojeće utakmice, koje ga očekuju u hrvatsko-slovenačkoj ligi.

Prvi uspjeh

Od sekcija, koje su osnovane u okviru ovog društva među najaktivnije spada kuglaška. Redovitim i marljivim treningom momčad je postigla izvjesnu formu, i kao takova prihvatila je poziv kuglaške sekcije SD Mornar za odigravanje jedne prijateljske utakmice, koja je održana na kuglani KK Šubičevac u Mandalini. Susret je završio tijesnom pobjedom SD Galeb u omjeru 219:208. Ova pobjeda ujedno je garancija da će kuglaška sekcija SD Galeb i u susretima s drugim klubovima dostojno reprezentirati sportsko društvo Tvornice i valjaonice aluminijske.

ZABAVA • POUKA • ZANIMLJIVOSTI

OTKAD POSTOJE POSUDBENE BIBLIOTEKE

Prva posudbena biblioteka postojala je kod svećenika Pamfilijusa koji je u Cezareji radio na proširenju kršćanke vjere. On je sabrao oko 30 hiljada raznih po- božnih spisa i pozajmljivao ih ljudima, koje je želio obratiti na kršćanstvo ili učvrstili ih u njemu.

Godine 1342. su imućni ljudi u Parizu toliko tražili od trgovaca razne rukopise, da su se ovi osjetili ponukanim da dadu napisati prijepise, koje su pozajmljivali mušterijama. Taj je običaj prešao za vladanja Henrika IV., prvog kralja iz kuće Lancaster, u Englesku. Kralj je dao u Oxfordu urediti knjižnicu iz koje su studen- ti mogli pozajmljivati knjige. Stolnu godinu kasnije uređene su prve posudbene biblioteke u Beču i Toulouseu.

NEKOLIKO PODATAKA O PIRINČU

Pirinač vodi porijeklo iz Istočne Azije. Prva obrada pirinča počela je na obalama Kineskog i Japanskog mora. Ima podataka da je u Indiji gajenje pirinča bilo u najvećem jeku 2000. godine prije naše ere.

Pirinač je bio poznat i starim Grcima, a donio ga je Aleksandar Veliki sa svojih ratnih pohoda po Aziji. Arabljani su uveli obradu pirinča u Italiji i Španiji 1468. god. Gajenje pirinča na Balkanskom poluočaku mnogo je starije datuma.

Pirinač je danas glavna hrana za milione ljudi u svim dijelovima svijeta. Stanovništvo Južne i Jugoistočne Azije uglavnom se hrani pirinčom.

Najviše pirinča u našoj zemlji proizvodili se u Makedoniji i to u okolini Kočana.

OTKUCAJ SRCA KOD LJUDI I ŽIVOTINJA

Povećani rad ubrzava otkucaj srca. Ako nema nekog naročito rada, onda srce kuca, ako je zdravo, jednakomjerno, odmjerno i sa određenom brzinom. Kod čovjeka broj otkucaja srca kreće se za jedan minut od 60—90 puta (kod muškarca 60, a kod žena 80 puta).

Kod krupnijih životinja srce kuca sporije nego kod onih sitnijih. Tako na pr. u svakoj minuti srce kod slona izvrši 25 otku-

caja, kod deve 30, kod konja 30 do 45, bika 40—50, svinje, ovce i koze 70—80, kod mačke srce izvrši 120—140 otkucaja za jedan minut, kod kunića 140—160 a kod peradi 120—140 puta.

Sa povećanjem temperature tijela povećava se i broj otkucaja srca. Ako se kod čovjeka temperatura poveća za jedan stepen, onda se i brzina srca poveća za 10 otkucaja u minuti.

SVE VEĆE UDOBNOСТИ ZA AUTOMOBILISTE

Pred izvjesno vrijeme izvršena je montaža posebnog aparata u automobilu pomoću kojeg je omogućeno telefonirati iz same automobila sa svakim brojem telefonske mreže na način, kao što se služimo i s običnim automatskim telefonom.

Do sada se je za čišćenje prašine u automobilima upotrebljavao električni usisavač prašine. Ovaj usisavač je bilo vrlo opasno upotrebljavati u blizini benzinskih pumpi radi električnih iskra. Da bi se ovaj nedostatak odklonio, stavljen je u prodaju novi usisavač za prašinu na komprimirani zrak.

Nedavno je u automobile postavljena jedna mala posuda koja se zagrijava pomoću struje iz akumulatora tako, da u vrlo krat-

kom vremenu uzvrije voda. Na taj način automobilisti se mogu u svako doba oskrbiti sa šalicom kave ili čaja a da ne izlaze iz automobila.

»DISCIPLINA«

Vlada Istočne Njemačke donijela je jednu odluku u pogledu sahrane mrtvaca odnosno sprovođa. U vezi toga uprava policije izdala je naredbu kojom se dozvoljava obavljavanje sprovođa samo od 11 do 17 sati; da u sprovođu ne smije učestvovati više od 50 ljudi; da sprovod ne smije trajati više od 45 minuta. U zonama granice sprovod se može kretati na udaljenosti ne manjoj od 100 metara od mreže koja označava granicu. I sa srtvama treba biti oprezan, jer se nikad ne zna ...

JAVNA ZAHVALA

Povodom smrti moje nikad neprelžane supruge

BUJAS ANICE

toplo se zahvaljujem čitavoj rodbini, prijateljima, poznanicima i ostalim sugrađanima koji su me u teškom času utješili. Posebno izražavam hvalu članovima Gradskog komiteta SK, NO-a gradske općine, SRZ-e u Zatonu, zatim članicama organizacije AFŽ Dolac, te odgovornim drugovima gradilišta tvornice u Ražinama i tvornica u Crnici i Lozovcu.

Također se najljepše zahvaljujem liječnicima Dr. Ivanoviću, Dr. Gurduliću i Dr. Trlaji, koji su uložili naksimum truda i pažnje da bi izlječili pokojnicu.

Ante Bujas

8. molbe i žalbe članova Komore;

9. razno.

Početak skupštine zakazan je u 8 sati.

O B A V I J E S T

Obavještavaju se sva poduzeća-ustanove kao i osiguranići da se stalni dodatak za djecu može isplaćivati onim korisnicima dječjeg dodatka koji nemaju poreskog zaduženja za 1951. godinu. Za svakog korisnika dječjeg dodatka, za kojeg se posjeduje prijava za dječji dodatak u kojoj je financijski, organ unio da korisnik nije zadužen porezom za 1951. godinu poduzeće-ustanova može staviti u tečaj dječji dodatak za veljaču i ožujak 1953. godine.

Sastavljene spiskove dječjeg dodatka samo za gornje korisnike ovaj zavod će ovjeriti i odobriti predignuće sa Narodne banke. Upozoravaju se poduzeća-ustanove da kod određivanja prava na dječji dodatak vode naročito pažnju primjeni člana 9 i 10 Uredbe o dodacima na djecu.

Ujedno se pozivaju poduzeća-ustanove da poboljšaju odnosno ubrzaju rad oko podošenja prijave za dječji dodatak, jer će zavod biti u mogućnosti da brže donosi rješenja. Zavod će kod svake prijave ustanoviti pravo na dječji dodatak, na osnovu čega će poduzeće-ustanova isplaćivati rješenja o dječjem dodatku i onda ih podnijeti zavodu za socijalno osiguranje radi kontrole i potpisa. (Iz Zavoda za socijalno osiguranje

O B A V I J E S T

Zanatska komora za grad i kotar Šibenik održat će u nedjelju 5. travnja o. g. u dvorani Mjesnog sindikalnog vijeća svoju godišnju skupštinu sa slijedećem dnevnim redom:

1. otvorenje skupštine i izbor radnog predsjedništva;
2. izvještaj upravnog i nadzornog odbora;
3. diskusija;
4. razrješnica upravnom i nadzornom odboru;
5. prijedlog proračuna za 1953. god.
6. izbor novog upravnog i nadzornog odbora, kao i delegata za skupštinu Zanatske komore NRH;
7. plan rada za 1953. god.;